

"İşte bu sırdandır ki, Kur'ân-ı Hakîm, nihayetsiz parlak, yüksek hakikatleri câmi' olduğundan, şiirin hayalâtından müstağnîdir." Şiirin hayalâtı nasıl bir şey ki; Kur'anın hakikatleri bundan müstağni oluyor? Hakikatleri güzelce, şiirle ifade edemez miyiz?

Üstad Hazretleri Muhakemat adlı eserinin Unsur-u Belağat bölümünde üslupları şöyle sınıflandırır:

"Zira üslûbun esasları üçtür: Birincisi: Üslûb-u mücerrettir. İkincisi: Üslûb-u müzeyyendir. Üçüncüsü: Üslûb-u âlîdir."

"Eğer ilâhiyat ve usul bahis ve tasvirinde isen, şiddet ve kuvvet ve heybeti tazammun eden üslûb-u âlîden ayrılmamak gerektir."

"Eğer hitabiyat ve iknaiyatta isen, ziynet ve parlaklık ve terhib ve terhibi tazammun eden üslûb-u müzeyyeni, elinden gelirse elden bırakma." [\(Muhakemat, On İkinci Mesele\)](#)

Üslub-u müzeyyen ile yazılan eserlerde tasvirler ağırlık kazanır, okuyucuya bilgi vermenin yanında, hatta ondan daha öncelikli olarak, onun zevkine hitap edilir. Yani, bazı i hisleri galeyana getirmek ve zevkleri tattırmak bu üslupta esastır. Şiirlerin büyük çoğunluğunda hâkim olan üslup, üslub-u müzeyyendir. Bu süsleme ve bezetme, nesirle yazılmış yazılara göre şiirde çok daha ileri derecededir.

Şiirin ruh âlemimizdeki müspet tesirleri inkâr edilemez. Ruh dünyamıza çok faydalı olan bir şiiri okuduğumuzda o anda bir takım ulvi hisler ruhumuzu sarar. Bu da ruh için önemli bir fayda sağlar.

Üslub-u âlîde ise esas olan, hakikatleri hem akla, hem de kalbe mal etmektir. Bu yapılırken hiç ziynete girmeksizin, öyle bir üslup kullanılır ki kalp de akılla birlikte hissesini alırlar. Her ikisi de tatmin olurlar .

Ayet-i Kerime'de,

"Biz ona şiir öğretmedik. Bu ona yakışmaz da." (Yasin, 36/69)

buyrulmakla, Kur'an hakikatlerinin ulviyetinin hayalî tasvirlerle süslenmeye ihtiyaç duymadığı anlatılmaktadır. Yoksa, başkalarının şiir yazmasına bir engel yoktur. Nitekim, Allah Resulü (asm), İslâm'dan önce Gassani hükümdarının sarayına mensup olan büyük şair Hassan bin Sabit hakkında,

“Hassan'ın beyitleri düşmana ok darbesinden daha tesirlidir.”

buyurmuşlar ve Mescid-i Nebevi'de ona mahsus bir minber yaptırmışlardı. Hassan bin Sabit oraya çıkıp eshab-ı kiram huzurunda İslâmiyeti metheden şiirleri okurdu.

Bununla birlikte, âlimler genellikle şiire iltifat etmemişler ve şiir yazmayı pek hoş karşılamamışlardır. Bunu çok iyi bilen Hazreti Mevlana, Mesnevî isimli o muhteşem eserini niçin şiir tarzında yazdığını şöyle açıklar (Fihi Ma Fih'den):

“Adamın evine misafir gelir. Misafirin iştihası işkembeyedir.

Ev sahibi de misafirine ikram etmek üzere işkembeye sarılır ve onu temizlemeğe başlar.

Bana da şiir söylemek gerek.”